

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

ArkivsakID	Arkiv	Saksbehandler
17/1298 - 9	063	
Svarfrist:		Økonomiavdelingen
Dato:	25.05.2018	Avdelingsleder/Nestleder Siv Schau

Årsregnskap 2017 - Landsorganisasjonen i Norge

Ingress:

Årsregnskapet for Landsorganisasjonen i Norge inkludert konsernregnskap, Utdanningsfondet og Sykelønnsordningens fond legges fra for godkjenning. Regnskapet for LOs Opplysnings- og Utviklingsfond godkjennes i fondets styre 18. april 2017, og legges fram til orientering.

Innstilling:

(Alle tall vises i hele 1 000 kr.)

Landsorganisasjonen i Norge:

Årsregnskapet og beretningen 2017 for Landsorganisasjonen i Norge med et årsresultat på kr. 203 967 godkjennes.

Disponering av årsresultatet:

Til Folkets Hus fond	kr. 1 437
Til LOs Opplysning- og Utviklingsfond	kr. 6 275
Fra LOfavør	kr. 3 183
Fra øvrige fond	kr. -700
Til annen egenkapital	kr. 193 772

Utdanningsfondet:

Årsregnskapet 2017 for Utdanningsfondet med et årsresultat på kr. 3 402 godkjennes.

Overskuddet overføres opptjent egenkapital.

Sykelønnsordningens fond:

Årsregnskapet 2017 for Sykelønnsordningens fond med et årsresultat på kr. 1 809 godkjennes.

Overskuddet overføres opptjent egenkapital.

Opplysnings- og utviklingsfondet:

Årsregnskapet 2017 for LOs Opplysnings- og Utviklingsfond med et årsresultat på kr. 6 275 tas til orientering.

Saksopplysninger:

Landsorganisasjonen i Norge:

Årsregnskapet viser et overskudd på TNOK 203 967, og et positivt driftsresultat på TNOK 44 458. Tilsvarende tall for 2016 var et overskudd på TNOK 201 272 og et negativt driftsresultat på TNOK 34 961.

Kontingentinntektene for 2017 var TNOK 448 809, en økning på TNOK 15 588 i forhold til 2016. Dette tilsvarer en økning på 3,5 %.

Andre driftsinntekter er for TNOK 81 748, en økning på TNOK 3 339. Økningen tilsvarer 4,3 % sett i forhold til 2016. Avvikene er spesifisert i note 3.

Totale driftskostnader for 2017 var TNOK 486 098, en reduksjon fra 2016 på TNOK 60 493 (11,1 %). Hovedårsaken til dette er reduserte kostnader i forbindelse med avvikling av ytelsespensjonen og reduserte framtidige bokførte forpliktelser. Resultateffekten er en følge av at ny og gammel pensjonsavtale har ulike prinsipper for bokføring.

42,4 % av driftskostnadene er relatert til lønn- og personalkostnader. Lønn- og personalkostnader utgjorde for 2017 TNOK 205 914, en reduksjon på TNOK 48 996. Årsakene til dette avviket er som nevnt over forskjellige bokføringsprinsipper på ny og gammel pensjonsordning. Rene lønnskostnader ekskl. salær til advokater, har en økning på 5,3 %. Ordinær lønnsvekst utgjør 1,9 %, mens den øvrige økningen relaterer seg til endrede arbeidsavtaler i henhold til LOs retningslinjer. Personalkostnadene er spesifisert i note 4.

Avskrivninger har en reduksjon i forhold til 2016 på TNOK 787. Dette skyldes at deler av aktiverte kostnader i forbindelse med ombygging av kontorlokale nå er ferdig avskrevet.

Det er i 2017 utbetalt TNOK 170 i konfliktstøtte til forbund. Dette er en reduksjon på TNOK 13 326 sammenlignet med 2016.

Andre driftskostnader utgjorde i 2017 TNOK 274 785, noe som er en økning TNOK 2 618 (1 %).

Resultatandelene i datterselskapene er negative med TNOK 7 002. Spesifikasjonen av dette finnes i note 8 i regnskapet.

Resultatandelene i tilknyttede selskap positive med TNOK 3 550, også disse er spesifisert i note 8.

Renter av bankinnskudd og utlån var i 2017 TNOK 35 358, noe som er TNOK 3 066 høyere enn i 2016. Årsaken til at renteinntektene er opprettholdt i 2017 til tross for lavere renter, er at det er tatt opp to ansvarlige lån med bedre betingelser (TNOK 68 600 til SpareBank 1 Forsikring i desember 2016 og TNOK 99 000 i Sparebank 1 Østlandet i november 2017).

Kapital forvaltet i henhold til LOs forvaltningsstrategi har gitt en avkastning på TNOK 47 465, mot TNOK 24 427 i 2016. Avkastningen på denne porteføljen var på 7,48 % i 2017, markedsverdien på LOs portefølje er pr. 31.12.2017 TNOK 687 511.

Utbetalt utbytte var i 2017 TNOK 80 134, mot TNOK 147 604 i 2016. TNOK 65 309 av dette er utbytte fra Sparebank 1 Gruppen og TNOK 14 348 er utbetalt utbytte fra Sparebank 1 Østlandet.

Utdanningsfondet:

Resultatet i 2017 for Utdanningsfondet var et overskudd på TNOK 3 402, tilsvarende tall for 2016 var et underskudd på TNOK 9 571. Avkastningen i fondet er TNOK 5 959 høyere enn fjoråret, bokførte stipendkostnader er TNOK 6 771 lavere enn tilsvarende tall for 2016.

TNOK 189 741 er markedsverdien pr. 31.12.2017 av den delen kapitalen som forvaltes av Sparebank 1 Kapitalforvaltning. Avkastningen var i 7,51%, og porteføljen forvaltes i tråd med LOs kapitalforvaltningsstrategi.

Sykelønnsordningens fond:

Årsregnskapet 2017 for Sykelønnsordningens fond viser et årsresultat på kr. 1 809. Avkastningen på fondets kapital er TNOK 2 257 høyere enn 2016. Premien til forsikringen LOfavør Fritid er TNOK 13 734 lavere enn 2016. Årsaken til dette er at forsikringspremien for to kvartaler er belastet forsikringsordningens fond. Opprinnelig premie i fondet er lik i begge perioder, men antallet medlemmer i ordningen er noe redusert.

TNOK 90 037 er markedsverdien pr. 31.12.2017 av den delen kapitalen som forvaltes av Sparebank 1 Kapitalforvaltning. Avkastningen var i 7,45%, og porteføljen forvaltes i tråd med LOs kapitalforvaltningsstrategi.

Opplysnings- og utviklingsfondet:

Årsregnskapet 2017 for LOs Opplysnings- og Utviklingsfond viser et årsresultat på kr. 6 275.

TNOK 15 809 er markedsverdien pr. 31.12.2017 av den delen kapitalen som forvaltes av Sparebank 1 Kapitalforvaltning. Avkastningen var på 5,4 % i 8 mnd. (omregnet til årlig avkastning er dette 7,71%), og porteføljen forvaltes i tråd med LOs kapitalforvaltningsstrategi.

Underlagsmaterieil:

LOs Opplysnings- og Utviklings Fond 2017

Sykelønnsordningens Fond 2017

Utdanningsfondet 2017

Landsorganisasjonen i Norge 2017

LANDSORGANISASJONEN I NORGE ÅRSBERETNING 2017

LO abonnerer på bysykkelkort og har minimalt med parkeringsplasser til bruk for ansatte. I tillegg oppfordres det til kollektivtransport på reiser der dette er mulig. Det er tilrettelagt for videokonferanser på flere møterom.

LO ble i 2016 resertifisert som Miljøfyrtårnvirksomhet, og jobber systematisk for å overholde sine forpliktelser i sertifiseringen.

Vi benytter miljøvennlige renholdsprodukter, svanemerket papir og ved våre øvrige innkjøp blir miljøvennlige produkter og produksjonsmetoder vektlagt.

Avfallet kildesorteres og hentes regelmessig. Vi samarbeider med Oslo Kongressenter om redusert energiforbruk og andre miljøbesparende tiltak ved vårt hovedkontor i Oslo.

Likestilling og mangfold

LOs Sekretariatet består av seks kvinner og ni menn. I LOs valgte ledelse er det 4 kvinner og 4 menn. Av organisasjonens øvrige ledere er 30,3 % kvinner og 69,7 % menn. Totalt er vi 61,5 % kvinner og 38,5 % menn.

Lønnsfastsettelsen innen de forskjellige stillingskategorier skal være lik, uavhengig av kjønn eller etnisk opprinnelse. Alle skal ha lik mulighet til videreutdanning og deltakelse i kompetansehevede tiltak. LO har pr. 31.12.2017 260 ansatte fordelt på 251 årsverk.

LO deltar i Norsk Folkehjelps prosjekt for å motvirke rasisme i arbeidslivet. Det jobbes aktivt for å fremme likestilling og hindre diskriminering i egen organisasjon.

Målsetningen er at arbeidsstyrken i størst mulig grad skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Det er derfor et personalpolitisk mål å oppnå en balansert alders- og kjønnsammensetning, rekruttere personer med etnisk minoritetsbakgrunn og personer med nedsatt funksjonsevne. LO har i dag medarbeidere med etnisk opprinnelse fra 15 forskjellige land.

Framtidig utvikling

LO er en organisasjon hvor organisasjonens ressurser brukes til å fremme medlemmenes interesser i samsvar med vedtektene. I tillegg til å sikre LOs medlemmer gode lønns- og arbeidsvilkår, er arbeid til alle en prioritert oppgave for LO.

LO vil fortsatt medvirke til å styre og påvirke samfunnsutviklingen i tråd med arbeiderbevegelsens sosialdemokratiske idegrunnlag.

Resultat, finansiering og likviditet

Morselskapet LO hadde i 2017 inntekter på TNOK 530 557 og et driftsoverskudd på TNOK 44 458. Årsresultatet viser et overskudd på TNOK 203 967.

Konsernet LO hadde inntekter på TNOK 590 671 og et driftsoverskudd på TNOK 4 015. Årsresultatet viser et overskudd på TNOK 204 447.

Egenkapitalandelen for LO er 95,7 %, og 94,9 % for konsernet.

Konsernet har en sunn økonomisk og finansiell stilling.

Virksomhetens art

Landsorganisasjonen i Norge (LO) er landets største lønnskategorierorganisasjon med 26 fagforbund som medlemmer. Et nytt forbund meldte seg inn i LO i 2017, Norsk Sjøoffisersforbund.

LO ivaretar fagforbundenes felles interesser som forhandler av lønns- og avtalevilkår. Fagforbundene med sine 925 605 medlemmer omfatter nesten alle yrkesgrupper i landet. Medlemsveksten var i 2017 på 8 483 medlemmer.

LO er lokalisert i Oslo med kontorer i Sarpsborg, Oslo, Hamar, Gjøvik, Drammen Tønsberg, Porsgrunn, Arendal, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Førde, Molde Trondheim, Steinkjer, Bodø, Tromsø og Kirkenes. LO har også kontor i Brussel, Belgia.

Fortsatt drift

I samsvar med regnskapsloven §3 bekreftes det at forutsetning om fortsatt drift er tilstede.

Helse, miljø og sikkerhet

Sykefraværet i 2017 var 4,23 %, fordelt på 5,75 % for kvinner og 1,88 % for menn. I 2016 var sykefraværet 4,94 %.

LO har hatt og vil fortsette å ha stor oppmerksomhet på forebyggende arbeid for å redusere antall sykedager. Systematisk HMS-arbeid har vært prioritert over en lengre periode. LO har en aktiv oppfølging av sykemeldte, og tilrettelegger arbeidsplassen der det er behov for dette. Oppfølging av sykmeldte skjer i nært samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

LO er en IA-virksomhet, og har målsettinger på alle tre delmålene i IA-avtalen. Dette innebærer arbeid med reduksjon i sykefravær, økt sysselsetting av personer med nedsatt funksjonsevne og øke gjennomsnittlig avgangsalder gjennom aktiv livsfaseorientert personalpolitikk. LO har etablert eget IA-utvalg med egen handlingsplan på IA-avtalens delmål.

LO har bl.a. bedriftsidrettslag, fri til trening i arbeidstiden og tilbud om naprapat som virkemidler for å forebygge og behandle belastningsskader. I tillegg har LO et nært samarbeid med bedriftshelsetjenesten. LOs arbeidsmiljøutvalg har hatt regelmessige møter i 2016 hvor tiltak for bedring av HMS er foreslått og gjennomført. Alle enheter i organisasjonen har utarbeidet planer for oppfølging av arbeidsmiljøet og gjennomfører utviklingssamtaler.

Videre er det utarbeidet retningslinjer for varsling av utilbørlig opptreden i organisasjonen. LOs HMS-arbeid er godt forankret i organisasjonen gjennom arbeidsmiljøutvalget og LOs verneombud.

Det er utarbeidet en egen seniorpolitikk for blant annet å øke den gjennomsnittlig avgangsalderen blant LOs ansatte.

Arbeidsmiljøet i LO betegnes som godt. Ulike arbeidsmiljøfaktorer måles hvert 2. år i en egen arbeidsmiljøundersøkelse som danner grunnlaget for avdelingsvise HMS-handlingsplaner.

Det har ikke forekommet alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året.

Miljørapportering

LO skal drive sin virksomhet med minst mulig påvirkning på det ytre miljø.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
ÅRSBERETNING 2017

Årsresultat og disponeringer

Sekretariatet foreslår følgende disponering av årsresultatet i Landsorganisasjonen i

Norge (Tall i 1 000)

Til kampfondet	170
Fra kampfondet	-170
Til Folkets Hus Fond	1 437
Til LOs Opplysnings- og utviklingsfond	6 275
Til LOfavør	3 183
Fra øvrige fond	-700
Til annen egenkapital	193 772
Total disponering	203 967

Landsorganisasjonens fond og egenkapital per 31.12.2017:

(Tall i 1 000)

Kampfondet	1 050 000
Folkets Hus Fond	141 011
LOs Opplysnings- og utviklingsfond	104 179
LOfavør	26 918
Solidarisk Støttefond (ved rettsvister)	10 000
Øvrige fond	2 295
Totalt fond	1 334 404

Annen egenkapital

3 161 053

Sum egenkapital

4 495 457

LOs Sekretariat har i 2014 etablert et fond - Solidarisk Støttefond - som skal kunne yte støtte til livsopphold for arbeidstakere som er involvert i rettsvister av vesentlig betydning for norsk arbeidsliv.

Oslo, 14.05.2018

Hans-Christian Gabrielsen

Peggy Hessen Følsvik

Roger Haga Heimli

Julie Lødrup

Erna Hagensen

Jan Olav Andersen

Mette Nord

Sissel M. Skoghaug

Jørn Eggum

Steinar Krogstad

Trine Lise Sundnes

Frode Alfheim

Jan-Egil Pedersen

John Leirvaag

Egil Andre' Aas

LO I NORGE		Noter	RESULTATREGNSKAP (tall i 1000)	KONSERN	
2017	2016			2017	2016

Driftsinntekter

448 809	433 221	1	Kontingentinntekter	448 809	433 221
81 748	78 409	3,13	Andre driftsinntekter	141 862	136 708
530 557	511 630		Sum driftsinntekter	590 671	569 929

Driftskostnader

205 914	254 910	4, 5	Lønnskostnader	237 171	287 102
5 231	6 018	7	Avskrivninger på varige driftsmidler	11 426	11 489
170	13 496		Konfliktsstøtte til forbund	170	13 496
274 785	272 167	6, 11	Andre driftskostnader	337 889	353 750
486 098	546 591		Sum driftskostnader	586 655	665 837

44 458	-34 961		Driftsresultat	4 015	-95 908
---------------	----------------	--	-----------------------	--------------	----------------

-7 002	-35 322	8	Resultatandel i datterselskaper	-	-
3 550	1 494	8	Resultatandel i tilknyttede selskaper	3 550	1 494
45 109	38 977		Renteinntekter	79 769	65 494
120 606	232 906		Annen finansinntekt	120 214	232 430
-2 752	-1 822		Annen finanskostnad	-3 101	-2 056

203 967	201 272		Resultat før skattekostnad	204 447	201 453
----------------	----------------	--	-----------------------------------	----------------	----------------

-	-	1	Skattekostnad på ordinært resultat	-	-
---	---	---	------------------------------------	---	---

203 967	201 272		Årsresultat	204 447	201 453
----------------	----------------	--	--------------------	----------------	----------------

			Til/fra minoritet	480	181
			Til/fra majoritet	203 967	201 272
170	13 496		Til kampfondet		
-170	-13 496		Fra kampfondet		
1 437	297		Til Folkets Hus Fond		
6 275	5 239		Fra/til LOs Opplysnings- og utviklingsfond		
3 183	1 732		Til/Fra LOfavør		
-	-		Til Solidarisk Støttefond (ved rettstvister)		
-700	-473		Fra/til øvrige fond		
193 772	194 476		Fra/til annen egenkapital		
203 967	201 272		Sum disponert	204 447	201 453

LO I NORGE		Noter	BALANSE (tall i 1000)	KONSERN	
31.12.2017	31.12.2016			31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER					
Anleggsmidler					
Varige driftsmidler					
5 919	6 208	7	Fast eiendom, tomter mv.	51 444	55 105
10 929	12 464	7	Driftsløsøre, inventar mv.	18 220	20 171
16 848	18 672		Sum varige driftsmidler	69 665	75 276
Finansielle anleggsmidler					
906 821	892 361	8	Investeringer i datterselskaper	-	-
147 618	138 069	8	Investeringer i tilknyttede selskaper	147 618	138 069
981 459	981 459	9	Investeringer i aksjer og andeler	981 459	981 459
19 277	22 432	15	Lån - datterselskaper	-	-
426 844	365 627	12	Andre fordringer	640 844	579 627
2 482 020	2 399 948		Sum finansielle anleggsmidler	1 769 922	1 699 155
2 498 869	2 418 620		Sum anleggsmidler	1 839 586	1 774 431
Omløpsmidler					
Fordringer					
20 435	17 665		Kundefordringer	23 637	21 063
24 764	16 778		Andre fordringer	31 625	23 496
45 199	34 443		Sum fordringer	55 263	44 559
409 040	370 059		Andre kortsiktige investeringer	575 566	525 344
1 742 200	1 757 101	17	Bankinnskudd, kontanter mv.	2 269 410	2 283 849
2 196 439	2 161 603		Sum omløpsmidler	2 900 239	2 853 752
4 695 307	4 580 223		Sum eiendeler	4 739 826	4 628 183

LO I NORGE		Noter	BALANSE		KONSERN	
31.12.2017	31.12.2016		(tall i 1000)		31.12.2017	31.12.2016

EGENKAPITAL OG GJELD

Fond					
1 050 000	1 050 000	18	Kampfondet		
141 011	139 574	18	Folkets Hus Fond		
104 179	97 905	18	LOs OU-fond		
26 918	23 735	18	LOfavør		
10 000	10 000	18	Solidarisk Støttefond		
2 295	2 995	18	Øvrige fond		
1 334 404	1 324 209		Sum fond		
Annen egenkapital					
3 161 053	2 959 914	18	Annen egenkapital	4 495 457	4 284 123
		18	Minoritetsinteresse	4 616	3 911
4 495 457	4 284 123		Sum egenkapital	4 500 073	4 288 034
Gjeld					
Avsetninger for forpliktelser					
71 063	130 166	5	Pensjonsforpliktelser	81 008	142 109
30 560	58 388	14	Andre avsetn. for forpliktelser	30 560	58 388
101 623	188 554		Sum avsetn. for forpliktelser	111 567	200 496
Annen langsiktig gjeld					
-	-		Øvrig langsiktig gjeld	3 667	4 300
-	-		Sum annen langsiktig gjeld	3 667	4 300
Kortsiktig gjeld					
21 668	28 057		Leverandørgjeld	30 856	37 070
19 914	17 380		Skyldig offentlige avgifter	22 740	20 230
56 646	62 109	16	Annen kortsiktig gjeld	70 923	78 052
98 228	107 546		Sum kortsiktig gjeld	124 518	135 352
199 850	296 100		Sum gjeld	239 752	340 148
4 695 307	4 580 223		Sum egenkapital og gjeld	4 739 826	4 628 182

LO I NORGE
31.12.2017 31.12.2016

KONTANTSTRØMOPPSTILLING
(tall i 1000 kr)

KONSERN
31.12.2017 31.12.2016

		Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	
203 967	201 272	Resultat før skattekostnad	204 447 201 453
7 002	35 322	- Resultatandeler i datterselskaper	- -
-3 550	-1 494	- Resultatandel i tilknyttede virksomheter	-3 550 -1 494
-30	-65 919	- Gevinst/+tap ved salg av anleggsmidler	-2 476 -65 919
-80 134	-147 605	- Resultatført utbytte	-80 134 -147 605
5 231	6 018	+ Ordinære av-/nedskrivninger driftsmidler	11 426 11 489
-68 818	-86 114	Endring i fordringer	-68 688 -86 236
-6 389	11 794	Endring i leverandørgjeld	-11 771 20 129
-53 199	-3 757	Forskjell på kostnadsført og innbetalt pensj.premie	-53 199 -3 757
-30 758	14 857	Endring i andre tidsavgrensninger	-31 317 14 596
-26 678	-35 624	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-35 262 -57 343
		Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	
-38 981	-70 881	Utbetalinger til kortsiktige investeringer	-50 222 -105 430
-26 000	-671 323	Utbetalinger ved kjøp av finansielle investeringer	-6 000 -656 323
-	784 585	Innbetalinger fra salg av finansielle investeringer	- 784 585
-3 496	-2 871	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-5 903 -8 370
120		Innbetaling ved salg av anleggsmidler	2 815
80 134	147 605	Mottatt utbytte	80 134 147 605
11 777	187 114	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	20 823 162 066
-14 901	151 490	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-14 438 104 723
1 757 101	1 605 611	Beholdning i kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	2 283 849 2 179 125
1 742 200	1 757 101	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	2 269 410 2 283 849

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet utarbeides etter ensartede prinsipper ved at de kontrollerte virksomhetene følger de samme regnskapsprinsipper som LO. Alle vesentlige interne transaksjoner, fordringer og gjeld elimineres.

Virksomheter hvor LO har betydelig innflytelse

Virksomheter hvor LO har betydelig innflytelse, herunder felleskontrollert virksomhet, er vurdert etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet og i konsernregnskapet.

LO's andel av resultatet er basert på de ovennevnte virksomheters resultat etter skatt. Det er gjort fradrag for interne gevinster og eventuelle avskrivninger på merverdi som skyldes at kostpris på aksjene var høyere enn den ervervede andelen av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er resultatandelene vist under finansposter, mens eiendelene i balansen er vist under finansielle anleggsmidler.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Kortsiktige plasseringer av overskuddslikviditet (likvide aksjer, obligasjoner og andeler vurdert som omløpsmidler), vurderes til virkelig verdi med verdiendring over resultat. Gevinster, utbytte og andre utdelinger regnskapsføres som annen finansinntekt.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringspunktet.

Kontanter og kontantekvivalenter

Kontanter og kontantekvivalenter består av kontanter og bankinnskudd med eventuelle opprinnelige bindinger inntil 3 måneder eller mindre.

I kontantstrømoppstillingen for konsernet er kontanter og kontantekvivalenter definert som over og presentert netto etter trukket kassekreditt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets levetid dersom de har levetid over 3 år, og har en kostpris som overstiger TNOK 20. For konsernets skattepliktige virksomhet er grensen for vesentlig verdi satt til TNOK 15.

Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres som løpende driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmiddelets kostpris og avskrives i takt med driftsmiddelet.

Leieavtaler

Leieavtaler der en vesentlig del av risiko forbundet med eierskap beholdes av utleier, klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Alle leasingkontrakter i LO er definert som operasjonell leasing.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
(Alle beløp i TNOK)

Finansielle anleggsmidler

Investering i datterselskaper og tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i selskapsregnskapet. Øvrige aksjer, andeler og andre investeringer vurderes etter kostmetoden.

Pensjoner

LO følger internasjonale prinsipper for regnskapsføring av pensjoner hvor estimatavvik løpende føres mot egenkapitalen.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger, herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser av folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen.

Kontingentinntekter

LOs kontingentinntekter overføres fra forbundene, og som hovedregel beregnet med utgangspunkt i 0,2% av forbundenes lønnsmasse. Inntektsføringen skjer etter beste mulige estimat på opptjent kontingentgrunnlag i regnskapsperioden.

Offentlige tilskudd

Offentlig tilskudd mottatt fra Utenriksdepartementet og Norad regnskapsføres brutto og inngår i andre driftsinntekter.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Skatt

Konsernet er delvis skattepliktig som følge av skattepliktig aktivitet i enkelte selskaper som inngår i konsernet. Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 23 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode er utlignet.

Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli benyttet.

Note 2 LOs konsernsammensetning

Konsernregnskapet omfatter LO, LOs Utdanningsfond, Sykelønnsordningens Fond, LO-Partner AS, Sørmarka AS og Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole Ringsaker AS.

Note 3 Andre driftsinntekter

Morselskapet LO

	2017	2016
Tilskudd fra Norad, Utenriksdepartementet	27 423	27 874
LOfavør	1 716	600
LO's koordinatører	7 802	8 068
Juridiske tjenester	31 964	30 543
Andre inntekter	12 843	11 324
Sum	81 748	78 409

Konsernet LO

Andre inntekter LO	81 748	78 409
Undervisning, hotell- og konferanseinntekter	60 114	58 299
Sum	141 862	136 708

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
 (Alle beløp i TNOK)

Note 4 Personalkostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.m.

Morselskapet LO	2017	2016
Lønnskostnader	191 357	179 127
Arbeidsgiveravgift	29 332	26 830
Pensjonskostnader	22 081	35 258
Opphør av gammel ordning	(50 802)	
Andre ytelser	13 946	13 695
Sum	205 914	254 910

Gjennomsnittlig antall ansatte omregnet til årsverk: 256 254

Ledende personer	Lønn	Pensjons- utgifter	Annen godtgjørelse
Leder Hans- Christian Gabrielsen	1 259	242	62
1. Nestleder Peggy Hessen Følsvik	1 127	243	53
2. Nestleder Roger H. Heimli (fra kongressen 2017)	630	86	16
LO-1. sekretær Julie Lødrup (fra kongressen 2017)	560	81	16
LO-sekretær Terje Olsson	991	211	46
LO-sekretær Trude Tinnlund	991	146	55
LO-sekretær Are Tomasgard	991	124	23
LO-sekretær Kristin Sæther (fra kongressen 2017)	525	67	19
Gerd Elin Kristiansen (leder til og med kongressen 2017)	544	124	79
Tor-Arne Solbakken (1.nestleder til og med kongressen 2017)	490	214	22
Renee Rasmussen (LO -sekretær til og med kongressen 2017)	364	5	10

Lønnen til LOs valgte ledelse fastsettes av Sekretariatet etter innstilling fra et eget kompensasjonsutvalg og justeres årlig med bakgrunn i antatt gjennomsnittlig lønnsvekst i samfunnet forøvrig.

Ansatte inkl. ledelsen har lån i LO på til sammen TNOK 5 402. Ledelsen inngår i LOs kollektive pensjonsordning som er tilpasset Lov om Foretakspensjon. Pensjonsutgifter utgjør betalt premie i perioden. Leder har verken avtale om etterlønn, bil-, bolig- eller personallån.

Honorar til revisor (alle beløp inkl. mva):	2017	2016
Lovpålagt revisjon	1 253	1 749
Andre attestasjonstjenester	56	16
Skatterådgivning	0	5
Andre tjenester utenfor revisjon	0	435
Sum	1 309	2 205

Konsernet LO	2017	2016
Lønnskostnader	217 358	205 783
Arbeidsgiveravgift	33 438	31 122
Pensjonskostnader	23 634	37 297
Oppgjør av gammel ordning	(50 802)	
Andre ytelser	13 543	12 899
Sum	237 171	287 102

Gjennomsnittlig antall ansatte omregnet til årsverk: 309 320

Honorar til revisor (alle beløp inkl. mva):	2017	2016
Lovpålagt revisjon	1 547	1 987
Andre attestasjonstjenester	95	29
Skatterådgivning	0	5
Andre tjenester utenfor revisjon	56	507
Sum	1 698	2 528

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
(Alle beløp i TNOK)

Note 5 Pensjonskostnader og pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser

LO er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Organisasjonens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

LOs ledelse og ansatte er dekket gjennom kollektive (sikrede) pensjonsordninger i SpareBank 1 Forsikring AS. LO har i tillegg en usikret pensjonsordning knyttet til pensjonsavgang mellom 65 og 67 år.

01.01.2017 endret LO pensjonsordningen for alle ansatte født etter 01.01.1965, og alle nyansatte etter 01.01.2017. Den nye ordningen er en hybridpensjon med tilleggsdekninger og lønnsvekstgaranti. Hybridpensjon er en arbeidsgiverbetalt pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i Tjenstepensjonsloven, OTP-loven og Skatteloven. Premien er innskuddsbasert i opptjeningstiden. Ordningen inneholder sparing til alderspensjon, betalingsfritak ved arbeidsuførhet og uførepensjon. Hybridpensjonen sikrer at kvinner og menn får lik pensjon i utbetalingstiden og innskuddet er derfor 15,5 % høyere for kvinner enn menn.

Pensjonsbeholdningene vil i opptjeningsperioden få tilført kapital fra de medlemmene i forsikringskollektivet som faktisk dør. I utbetalingstiden beregnes tilført livsgevinst etter forsikringsprinsippet. Uttaksalder for pensjonsutbetalingen er fleksibel mellom 62 og 75 år. Pensjonen har livsvarig utbetaling.

Alderspensjonen er forsikringsdekket mot negativ avkastning, og kapitalen skal i opptjeningstiden reguleres med alminnelig lønnsvekst. Avkastning utover lønnsveksten tilføres reguleringsfondet. Det er ved regnskapsføring av hybridpensjonen lagt til grunn at forventet avkastning overstiger alminnelig lønnsvekst, og det er derfor ikke beregningset forpliktelse knyttet til denne garantien.

Innskuddssatsene er:

7% av lønn mellom 0 - 7,1G

25,1 % av lønn mellom 7,1 og 12G

Ansatte trekkes en egenandel på 2 % av lønn.

Nedre aldersgrense for innmelding i ordningen er 16 år, opptjeningen gjelder fra første krone, og den ansatte er innmeldt fra første dag (men medlemskapet må ha vart i 12 måneder for å få rett til pensjonskapitalen).

For alle som var ansatt pr. 01.01.2017 med fødselsdato før 01.01.1965, endres ikke pensjonsordningen. Fra 67 år dekkes de gjennom en kollektiv sikret pensjonsordning. Denne ordningen sikrer en antatt total pensjonsytelse på 70% av pensjonsgrunnlaget, med nedtrapping ved 77 år (65%) og ved 80 år (60%) Pensjonsytelsen baseres på beregninger fra Folketrygdens regelverk fram til 31.12.2010.

LOs ledelse er etter kongressens vedtak i 1997 ikke valgbar etter fylte 60 år, men vil bli ansatt i rådgiverstillinger etter avgang.

Ytelsene forutsetter fullt opptjente pensjonsrettigheter. Fullt opptjente rettigheter har arbeidstakere som ved nådd pensjonsalder vil få en tjenestetid på 30 år eller mer.

I tillegg har LO en pensjonsavtale med tidligere ansatte. Dette er en usikret ordning som dekkes gjennom driften.

Basert på forsikringstekniske prinsipper beregnes nåverdien av antatte framtidige pensjonsytelser. Estimatavik føres løpende mot egenkapital.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
(Alle beløp i TNOK)

Følgende økonomiske og aktuarmessige forutsetninger er lagt til grunn for beregningene.

	2017	2016
Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
Forventet avkastning av pensjonsmidler	2,40 %	2,60 %
Årlig forventet lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
G-regulering	2,25 %	2,25 %
Regulering av løpende pensjon	2,25 %	2,25 %

Det knytter seg usikkerhet til beregninger som strekker seg langt fram i tid.
 LOs netto pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser kan spesifiseres som følger:

Morselskapet LO

Sikret ordning		
Bokført pensjonsforpliktelse 01.01.	79 724	113 454
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift 31.12.	35 845	79 724
Egenkapitalført estimatavvik 31.12.	(4 652)	(31 547)

Usikret ordning (AFP, driftspensjon)

Bokført pensjonsforpliktelse 01.01.	36 930	38 361
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift 31.12.	22 792	36 930
Egenkapitalført estimatavvik 31.12.	(2 160)	(1 935)

Pensjoner dekket over drift (tidligere DNFP)

Bokført pensjonsforpliktelse 01.01.	13 512	16 065
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift 31.12.	12 426	13 512
Egenkapitalført estimatavvik 31.12.	908	(475)

Sum pensjonsforpliktelser 31.12.

	71 063	130 166
--	---------------	----------------

Egenkapitalført effekt av estimatavvik 31.12.

	(5 904)	(33 957)
--	----------------	-----------------

Spesifikasjon av pensjonskostnaden

	2017	2016
Årets pensjonsopptjening	12 594	31 421
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	8 804	12 249
Forventet avkastning av pensjonsmidler	(9 232)	(8 162)
Administrasjonskostnader	2 223	3 001
Resultatført nettoforpliktelse ved oppgjør	(50 802)	0
Hybrid pensjon	11 125	
Ansattes andel pensjonsordninger	(3 433)	(3 250)
Pensjonskostnad	(28 721)	35 258

Konsernet LO

Sikrete og usikrete ordninger

Bokført pensjonsforpliktelse 01.01.	142 109	178 567
Netto pensjonsforpliktelse etter arbeidsgiveravgift 31.12.	81 008	142 109
Egenkapitalført estimatavvik 31.12.	(7 591)	(32 643)

Spesifikasjon av pensjonskostnaden

Pensjonsopptjening	13 939	32 830
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	9 436	12 856
Forventet avkastning av pensjonsmidler	(9 712)	(8 578)
Administrasjonskostnader	2 408	3 186
Resultatført nettoforpliktelse ved oppgjør	(50 802)	
Hybrid og andre innskuddsordninger	11 356	610
Ansattes andel pensjonsordninger	(3 792)	(3 606)
Pensjonskostnad	(27 168)	37 297

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
 (Alle beløp i TNOK)

Note 6 Spesifikasjon av andre driftskostnader

	2017	2016
Morselskapet LO		
Administrasjonskostnader	66 887	64 794
Informasjonsmateriell, PR-kostnader	36 882	21 622
Møte- og reisekostnader	32 034	31 923
Tilskudd/ bevilgninger	60 507	68 017
Kontingenter	12 566	12 541
Fagblad	21 500	20 977
Kongress	3 256	4 868
Avsatt til kongress	8 000	8 000
Internasjonalt faglig arbeid	29 698	34 213
Tap på krav	0	0
Andre kostnader	3 455	5 212
Sum andre driftskostnader	274 785	272 167

Note 7 Varige driftsmidler

	Fast eiendom	Driftsløsøre, inventar o.l.	Totalt
Morselskapet LO			
Akk. anskaffelseskost 01.01.17	8 685	113 242	121 927
+årets tilgang	0	3 498	3 498
-årets avgang	0	2 340	2 340
Anskaffelseskost 31.12.17	8 685	114 400	123 085
Akkumulerte avskr. 31.12.17	2 766	103 472	106 238
Bokført verdi 31.12.17	5 919	10 929	16 848
Årets avskrivninger	289	4 941	5 231
Økonomisk levetid	20-25 år	3 - 10 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	
Konsernet LO			
Akk. anskaffelseskost 01.01.17	139 832	141 035	280 867
+årets tilgang	2 238	3 923	6 161
-årets avgang	254	2 340	2 594
Anskaffelseskost 31.12.17	141 816	142 618	284 434
Akkumulerte avskr. 31.12.17	90 371	124 398	214 769
Akkumulerte nedskrivninger 31.12.17	0	0	0
Bokført verdi 31.12.17	51 444	18 220	69 665
Årets avskrivninger	5 645	5 781	11 426
Økonomisk levetid	20 -25 år	3 - 10 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

Note 8 Tilknyttede virksomheter og datterselskap

Firma	Pr 01.01. Bokført verdi	Aksje- innskudd	Bokført mot EK	Resultat- andel	Pr 31.12. Bokført verdi
LO - datterselskaper					
Sørmarka AS (Siggerud)	25 409		1 463	3 118	29 990
Arbeiderbev. Folkehøgskole Rings. AS (Moelv)	1 582			(561)	1 021
LO Partner AS (Oslo)	2 560	20 000		(14 771)	7 790
LOs Utdanningsfond (Oslo)	420 895			3 402	424 297
Sykelønnsordningens Fond (Oslo)	441 914			1 809	443 723
	892 361	20 000	1 463	(7 002)	906 821

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
 (Alle beløp i TNOK)

LO - tilknyttede virksomheter og felles virksomheter

Firma	Pr 01.01.				Resultatandel	Pr 31.12. Bokført verdi
	Bokført verdi	Kjøp/salg aksjer	Bokført mot EK	Mottatt utbytte		
LOs Opplysnings- og Utviklingsfond	97 905				6 275	104 179
Oslo Kongressenter Folkets Hus AS	27 078				1 146	28 224
Tankesmien Agenda AS	2 381	6 000			(6 078)	2 303
SpareBank 1 Medlemskort AS	10 706				2 206	12 912
	138 069	6 000	0	0	3 550	147 618

LOs Opplysnings- og utviklingsfond er felleskontrollert virksomhet med NHO.

LO har deltatt i en kapitalforhøyelse i Tankesmien Agenda AS i 2017 med 6 millioner kroner.

LO eier 600 aksjer i Tankesmien Agenda AS og eierandelen er 50,63 %.

LO inkl. Folkets Hus Fond eier 153 614 aksjer i Oslo Kongressenter Folkets Hus AS som tilsvarer en eierandel på 30,14 % av aksjene.

LO eier 1470 aksjer i SpareBank1 Medlemskort AS (LOfavør) som utgjør en eierandel på 49%.

Stemmeandel tilsvarer eierandel i datterselskaper og tilknyttede selskaper.

Note 9 Investeringer i aksjer og andeler

Selskapets navn	Antall	Pålydende i kroner	Bokført verdi
Aksjer			
SpareBank 1 Gruppen AS	109 212	1 000	329 697
SpareBank 1 Markets AS	7 352	1 000	1 228
Klassekampen AS	100	100	100
Statstilsattes Hus AS	280	100	28
Forpleiningstjenester AS	53	500	53
Andre aksjer			9
Sum			331 115
Egenkapitalbevis			
Sparebank 1 Østlandet	10 322 584	63	650 323
Sum aksjer og egenkapitalbevis			981 438

Det er mottatt TNOK 65 308 i utbytte fra Sparebank 1 Gruppen AS, TNOK 14 348 fra Sparebank 1 Østlandet.

Andeler

Drammen Folkets Hus	10
Samfunnshuset Kirkenes	10
Andre andeler	1
Sum	21

Sum investeringer i aksjer og andeler **981 459**

Note 10 Skatt konsern

De skattepliktige enhetene i konsern er ikke i skatteposisjon. Videre har disse ingen balanseført utsatt skattefordel, slik at det ikke er noen skattemessige balanse- eller resultateffekter i konsernregnskapet.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
 (Alle beløp i TNOK)

Note 11 Leieavtaler

LO leier lokaler for sin virksomhet i Oslo Kongressenter Folkets Hus med utløpsdato 01.02.2030.
 Årlig leie er TNOK 13 678.
 For sine kontorer i fylkene leier LO lokaler med varierende utløpsdatoer.

Note 12 Andre fordringer

	2017	2016
Morselskapet LO		
Pantelån Folkets Hus Fond	79 428	89 028
SpareBank1 Gruppen AS	328 999	257 400
Lån til fagbevegelsen	1 845	1 752
Lån utøya	6 500	6 500
Panteobligasjoner	1 000	1 400
Leieboerinnskudd	8 375	8 375
Personallån	5 316	5 791
Avsetning tap på fordringer	(4 619)	(4 619)
	<u>426 844</u>	<u>365 627</u>
Konsernet LO		
Fordringer i LO	426 844	365 627
Ansvarlig lån til SpareBank1 i Sykelønnsordningens Fond	140 000	140 000
Andre fordringer	0	0
	<u>640 844</u>	<u>579 627</u>

Note 13 Offentlige tilskudd

LO mottar tilskudd til sin virksomhet i Øst-Europa og utviklingsland.
 LO står ansvarlig for midlenes anvendelse inntil rapport og regnskap er oversendt og godtatt av bevilger. Tilskuddet for 2017 var TNOK 27 423.

Note 14 Andre avsetninger for forpliktelser

LO har forpliktet seg til å dekke 1/3 av pensjonsforpliktelsene til LOs forbund og foreninger i Den norske Fagorganisasjons pensjonskasse.
 LO har påtatt seg garantiansvar ifm. husleie for tankesmien Agenda AS.
 Beløpet er på kr. 487.830,-

	2017	2016
Garantiansvar pensjonsforpliktelser	22 360	25 588
Avsetning til kongress	8 000	32 000
Avsetning til landsmøte Folkets Hus Landsforbund 2021	200	800
	<u>30 560</u>	<u>58 388</u>

Note 15 Mellomværende, fordringer og gjeld, selskap i samme konsern

	2017	2016
Morselskapet LO		
Lån til Sykelønnsordningens fond	0	2 553
Lån til Sørmarka AS (gjenstående nedbetalingstid 16 år)	7 225	7 826
Lån til AFR AS (gjenstående nedbetalingstid 26 år)	12 052	12 053
Sum	<u>19 277</u>	<u>22 432</u>

Lånene belastes med den til en hver tid gjeldende rente i Folkets Hus Fond.

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
 (Alle beløp i TNOK)

Spesifikasjon av transaksjoner mellom selskap i samme konsern	2017	2016
Sørmarka - Kjøp av tjenester	5 574	5 940
Sørmarka - Renter på lån	151	181
Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole Ringsaker - Renter på lån	241	275
Utdanningsfondet - Salg av tjenester	1 300	1 300
Sykelønsordningens Fond - Salg av tjenester	60	60

Note 16 Annen kortsiktig gjeld

	2017	2016
Morselskapet LO		
Kulturutvalget	4 035	3 945
Avsatte feriepenger	18 615	17 590
LOfavør	14 649	12 929
Annen kortsiktig gjeld	19 347	27 645
	56 646	62 109
Konsernet LO		
LO	56 646	62 109
Arbeiderbev. Folkehøgskole Ringsaker AS	1 143	1 375
Sørmarka AS	3 419	4 173
Utdanningsfondet	9 548	10 323
Sykelønsordningens Fond	159	52
LO Partner AS	8	21
	70 923	78 052

Note 17 Bundne skattetrekkmidler

I posten bankinnskudd, kontanter og lignende inngår MNOK 17 i bundne skattetrekkmidler.

Note 18 Årets endring i egenkapital

	31.12.2016	Resultat 2017	Føring mot EK pr 31.12.2017	31.12.2017
Morselskapet LO				
Kampfondet	1 050 000	0		1 050 000
Folkets Hus Fond	139 574	1 437		141 011
LOs Opplysnings- og utviklingsfond	97 905	6 275		104 179
LOfavør	23 735	3 183		26 918
Solidarisk Støttefond (rettstvister)	10 000	0		10 000
Øvrige fond	2 995	(700)		2 295
Sum fond	1 324 209	10 195	0	1 334 403
Sykelønsordningens Fond	456 093	1 809		457 902
LOs Utdanningsfond	430 465	3 402		433 867
Øvrig egenkapital	2 073 356	188 561	7 366	2 269 283
Sum annen egenkapital	2 959 914	193 772	7 366	3 161 053
Totalt	4 284 123	203 967	7 366	4 495 457
		Resultat	Resultat	Føring mot EK
Konsernet LO	31.12.2016	2017	pr 31.12.2017	31.12.2017
Majoritet	4 284 123	203 967	7 366	4 495 457
Minoritet	3 911	480	225	4 616
Totalt	4 288 034	204 447	7 591	4 500 073

LANDSORGANISASJONEN I NORGE
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET 2017
(Alle beløp i TNOK)

Spesifikasjon av føring mot egenkapital:

Estimatavvik pensjon LO	5 904
Estimatavvik pensjon Sørmarka	1 463
Føringer direkte mot EK LO	7 366

Note 19 Risikovurdering

Som en del av LOs internasjonale engasjement involverer vi oss i utviklingsprosjekter i utvalgte land i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Dette arbeidet er delvis finansiert av NORAD-midler og utføres i samarbeid med lokale partnere. Disse prosjektene gjennomføres i land med mindre utviklede kontrollsystemer og høyere risiko for korrupsjon hos partnere, noe som medfører en risiko for krav om tilbakebetaling av formidlet prosjektstøtte.

Note 20 Hendelser etter balansedagen

Det har ikke vært noen vesentlige hendelser etter balansedagen som kunne påvirke regnskapstall for året 2017.

Oslo, 14.05.2018

Hans Christian Gabrielsen

Julie Lødrup

Mette Nord

Steinar Krøgstad

Jan-Egil Pedersen

Peggy Hessen Følsvik

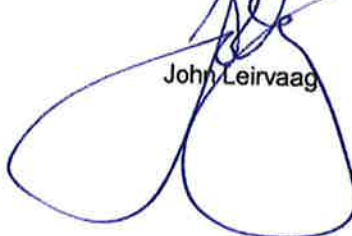
Erna Hagensen

Sissel M. Skoghauge

Trine Lise Sundnes

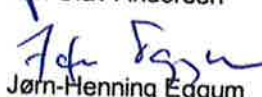
John Leirvaag

Roger Haga Heimli

Jan Olav Andersen

Jørn-Henning Eggum

Frode Alfheim

Egil Andre' Aas

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapet i Landsorganisasjonen i Norge

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Landsorganisasjonen i Norge som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Sekretariatet og leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, samt å følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelte ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 24. mai 2018
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

LOs UTDANNINGSFOND
ARSBERETNING 2017

- Virksomhetens art** Fondet gir stipendier til medlemmer som ønsker å bedre sin kompetanse og øke sine muligheter for yrkesmessig karriere. Fondet ble etablert i 1992 med en egenkapital på kr. 317 070 792. Egenkapitalen ble overført fra Lavlønnsfondet (tariffestet ordning 1980 - 1992).
- Fondet har lokaler i Oslo Kongressenter Folkets Hus, Torggata 12, 0181 Oslo.
- Fortsatt drift** Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.
- Arbeidsmiljøet** Fondet har ingen ansatte. Administrative tjenester kjøpes av LO.
- Ytre miljø** Fondet driver ingen produksjon som kan påvirke det ytre miljø i noen retning.
- Likestilling** LOs Sekretariat er fondets styre, og består av seks kvinner og ni menn.
- Årsregnskapet** Resultatregnskap, balanse og noter gir utfyllende informasjon om virksomhetens økonomiske situasjon ved årsskiftet. Årsoverskuddet på kr. 3 401 956, overføres til opptjent egenkapital

Egenkapital pr 01.01.	kr	420 894 779
Egenkapital pr 31.12.	kr	424 296 735

Det har ikke vært spesielle forhold av betydning for regnskapet etter årsavslutning.

Oslo, 14.05.2018

Hans Christian Gabrielsen

Peggy Hessen Følsvik

Roger Haga Heimli

Julie Lødrup

Erna Hagensen

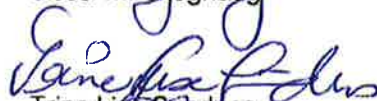

Jan Olav Andersen

Mette Nord

Sissel M. Skoghaug

Jørn Eggum

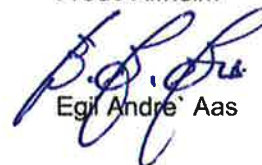

Steinar Krogstad

Trine Lise Sundnes

Frode Alfheim

Jan-Egil Pedersen

John Leirvaag

Egil Andre Aas

LOs UTDANNINGSFOND
RESULTATREGNSKAP 2017

	Note	2017	2016
INNETEKTER			
Avkastning av kapital	2	<u>19 380 062</u>	<u>13 420 846</u>
Sum inntekter		<u>19 380 062</u>	<u>13 420 846</u>
DRIFTSKOSTNADER			
Administrasjon	4	1 481 260	1 723 556
Stipendier	3	<u>14 496 846</u>	<u>21 267 795</u>
Sum driftskostnader		<u>15 978 106</u>	<u>22 991 351</u>
ÅRSRESULTAT		<u>3 401 956</u>	<u>-9 570 506</u>
Overført til/fra opptjent egenkapital		<u>3 401 956</u>	<u>-9 570 506</u>

LOs UTDANNINGSFOND
BALANSE PR. 31.12.2017

EIENDELER	Note	2017	2016
Anleggsmidler			
Immatrielle eiendeler			
Obligasjoner og andre fordringer	5	<u>74 000 000</u>	<u>74 000 000</u>
Sum anleggsmidler		<u>74 000 000</u>	<u>74 000 000</u>
Omløpsmidler			
Påløpte renter		531 609	3 351 662
Bankinnskudd		246 869 798	248 831 761
Andre kortsiktige investeringer		<u>112 936 544</u>	<u>105 344 330</u>
Sum omløpsmidler		<u>360 337 952</u>	<u>357 527 754</u>
SUM EIENDELER		<u>434 337 952</u>	<u>431 527 754</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital		317 070 792	317 070 792
Opptjent egenkapital	6	<u>107 225 943</u>	<u>103 823 987</u>
Sum egenkapital		<u>424 296 735</u>	<u>420 894 779</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		492 363	309 375
Annen kortsiktig gjeld		<u>9 548 853</u>	<u>10 323 600</u>
Sum kortsiktig gjeld		<u>10 041 216</u>	<u>10 632 975</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>434 337 952</u>	<u>431 527 754</u>

LOs UTDANNINGSFOND
Noter til regnskapet for 2017

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler. Omløpsmidlene vurderes til virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Obligasjoner og andre langsiktige fordringer verdsettes til kostpris.

Avkastning på aksjer, bankinnskudd og obligasjoner resultatføres ved opptjening.

Det gjøres en avsetning for ikke utbetalte stipendier vedrørende regnskapsåret.

Korrigerende av vesentlige feil i tidligere årsregnskap føres mot egenkapitalen, jf. Regnskapsloven § 4-3. Ved korrigerende av feil i tidligere årsregnskap som er ført mot egenkapitalen omarbeides sammenligningstall.

2. AVKASTNING PÅ KAPITAL	2017	2016
Renter bankinnskudd	3 269 652	4 002 287
Renter ansvarlig lån	2 873 729	2 976 667
Påløpte renter	2 703 261	1 897 645
Avkastning forvaltning	10 533 420	4 544 246
Sum avkastning på kapital	19 380 062	13 420 846

3. STIPENDKOSTNADER	2017	2016
Utbetalt stipend	15 567 846	18 991 895
Endring avsetning innvilget/ikke utbetalt stipend	-1 071 000	2 275 900
Sum stipendiekostnad	14 496 846	21 267 795

4. ANSATTE OG GODTGJØRELSE TIL REVISJON

Fondet har ingen ansatte. Landsorganisasjonen i Norge er ansvarlig for administrasjon og regnskap. Det er ikke utbetalt styrehonorar i fondet.

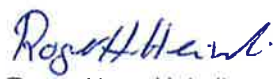

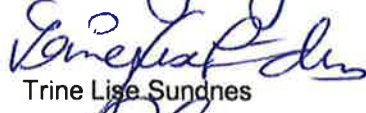

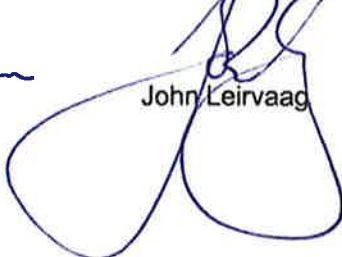

Lovpålagt revisjon utgjør kr 23 875, - inkludert mva.

LOs UTDANNINGSFOND
Noter til regnskapet for 2017

5. OBLIGASJONER OG ANDRE FORDRINGER	2017	2016
Fondsobligasjon	34 000 000,00	34 000 000
Ansvarlig lån	40 000 000,00	40 000 000
Sum obligasjoner og andre fordringer	74 000 000,00	74 000 000

6. EGENKAPITAL	2017	2016
Innskutt egenkapital	317 070 792	317 070 792
Opptjent egenkapital pr 01.01.	103 823 987	113 394 491
Årets resultat	3 401 956	-9 570 506
Opptjent egenkapital pr 31.12.	107 225 943	103 823 987
Egenkapital pr. 31.12.	424 296 735	420 894 779

Oslo, 14.05.2018

 Hans-Christian Gabrielsen	 Peggy Hessen Følsvik	 Roger Haga Heimli
 Julie Lødrup	 Erna Hagensen	 Jan Olav Andersen
 Mette Nord	 Sissel M. Skoghaug	 Jørn Eggum
 Steinar Klogstad	 Trine Lise Sundnes	 Frode Alfheim
 Jan-Egil Pedersen	 John Leirvaag	 Egil Andre Aas

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapet i Landsorganisasjonen i Norge

Uttalelse om revisjonen av enkeltstående regnskapsoppstilling

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til LOs Utdanningsfond, for regnskapsåret som ble avsluttet 31. desember 2017, herunder viktige regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger (samlet kalt «regnskapsoppstillingen»).

Etter vår mening gir regnskapsoppstillingen i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til LOs Utdanningsfond pr 31.12.2017 i samsvar med grunnlaget for utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen som beskrevet i note 1

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapsoppstillingen*. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Fondsstyrets ansvar for regnskapsoppstillingen

Fondsstyret er ansvarlig for utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen som beskrevet i note 1 og for slik intern kontroll som fondsstyret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av en regnskapsoppstilling som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen må fondsstyret ta standpunkt til fondets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for regnskapsoppstillingen med mindre fondsstyret enten har til hensikt å avvikle fondets eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

De som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er ansvarlige for å føre tilsyn med fondets finansielle rapporteringsprosess.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapsoppstillingen

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapsoppstillingen som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av regnskapsoppstillingen.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapsoppstillingen, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å konkludere særskilt på fondets interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av fondsstyret er rimelige;
- konkluderer vi på om fondsstyrets bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om fondets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapsoppstillingen. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at fondets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede.

Vi kommuniserer med fondsstyret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Oslo, 24. mai 2018
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

SYKELØNNSORDNINGENS FOND
ÅRSBERETNING 2017

Virksomhetens art Fondet skal dekke kostnadene til LO's fritidsforsikring.
Forsikringsordningen ble opprettet 01.01.1988.
Fondet har lokaler i Oslo Kongressenter Folket Hus Torggaten 12, 0181 Oslo.

Ordningen omfatter 332 000 medlemmer, og premien er kr. 80 pr. medlem

Fortsatt drift Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.

Arbeidsmiljø Fondet har ingen ansatte. Administrative tjenester kjøpes av LO.

Likestilling LOs Sekretariat er fondets styre, og består av seks kvinner og ni menn.

Ytre miljø Fondet driver ingen produksjon som kan påvirke det ytre miljø i noen retning.

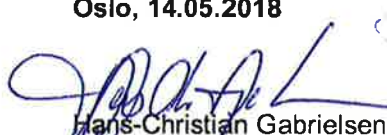
Årsregnskapet Resultatregnskap, balanse og noter gir utfyllende informasjon om fondets økonomiske situasjon ved årsskiftet.

Årsresultat kr 1 809 231 overført egenkapital

Egenkapital pr. 31.12.2017 kr 443 724 114

Det har ikke vært spesielle forhold av betydning for regnskapet etter årsavslutning.

Oslo, 14.05.2018

Hans-Christian Gabrielsen

Peggy Hessen Følsvik

Roger Haga Heimli

Julie Lødrup

Erna Hagensen

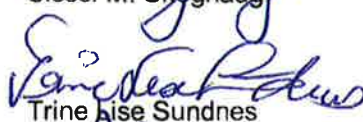

Jan Olav Andresen

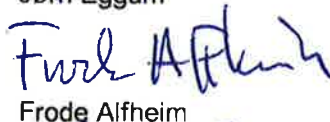

Mette Nord

Sissel M. Skoghaug

Jørn Eggum

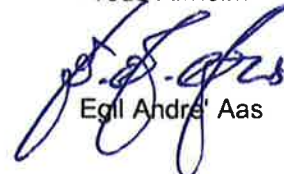

Steinar Krogstad

Trine Lise Sundnes

Frode Alfheim

Jan-Egil Pedersen

John Leirvaag

Egil André Aas

**SYKELØNNSORDNINGENS FOND
RESULTATREGNSKAP 2017**

	Note	2017	2016
INNETEKTER			
Avkastning av kapital		<u>15 146 694</u>	<u>12 889 486</u>
Sum inntekter		<u>15 146 694</u>	<u>12 889 486</u>
DRIFTSKOSTNADER			
Fritidsforsikring		13 251 226	26 985 362
Annen kostnad	5/6	<u>86 237</u>	<u>82 499</u>
Sum driftskostnader		<u>13 337 463</u>	<u>27 067 861</u>
ÅRSRESULTAT		<u>1 809 231</u>	<u>-14 178 375</u>
Overført til egenkapital		<u>1 809 231</u>	<u>-14 178 375</u>

**SYKELØNNSORDNINGENS FOND
BALANSE PR 31.12.2017**

		2017	2016
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Obligasjoner og andre fordringer	4	<u>140 000 000</u>	<u>140 000 000</u>
Omløpsmidler			
Fordringer			
Andre kortsiktige investeringer		53 590 272	49 941 213
Andre kortsiktige fordringer	3	5 612 055	2 477 339
Bankinnskudd		<u>244 680 894</u>	<u>252 100 438</u>
Sum omløpsmidler		<u>303 883 221</u>	<u>304 518 991</u>
SUM EIENDELER		<u>443 883 221</u>	<u>444 518 991</u>
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Innskutt egenkapital		212 613 000	212 613 000
Opptjent egenkapital		<u>231 111 114</u>	<u>229 301 883</u>
Sum egenkapital	7	<u>443 724 114</u>	<u>441 914 883</u>
Gjeld			
Annen kortsiktig gjeld			
Kreditorer			
Kortsiktig gjeld		<u>159 107</u>	<u>2 604 108</u>
Sum gjeld		<u>159 107</u>	<u>2 604 108</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>443 883 221</u>	<u>444 518 991</u>

SYKELØNNSORDNINGENS FOND
NOTER TIL REGNSKAPET 2017

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år.

Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler. Omløpsmidlene vurderes til virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Obligasjoner og andre langsiktige fordringer verdsettes til kostpris.

Avkastning på bankinnskudd og obligasjoner resultatføres ved opptjening.

2 FRITIDSFORSIKRINGENS REGNSKAP

	2017	2016
Premie	26 542 827	27 121 737
Erstatninger	9 720 326	16 227 690
Administrasjonskostnader 12,5%	3 317 853	3 390 217
Årets overskudd før renter	13 504 648	7 503 830
Renter	1 208 375	534 036
Premie trukket av fondet	13 323 964	
Overskudd	<u>1 389 059</u>	<u>8 037 866</u>
Akkumulert overskudd pr. 01.01	22 087 181	14 049 315
Årets overskudd	1 389 059	8 037 866
Korrigerings for tidligere år	8 293 678	
Akkumulert overskudd pr. 31.12	<u>31 769 918</u>	<u>22 087 181</u>

3 ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Andre kortsiktige fordringer er beregnet ikke godskrevet renter pr. 31.12.17.

4 LANGSIKTIGE FORDRINGER

	2017	2016
SpareBank1 - ansvarlig lån	140 000 000	140 000 000
	<u>140 000 000</u>	<u>140 000 000</u>

5 ANNEN KOSTNAD

	2017	2016
Regnskap og revisjon	85 375	82 500
Andre kostnader	862	
Sum annen kostnad	<u>86 237</u>	<u>82 500</u>

Det er ikke utbetalt lønn eller styrehonorar i fondet.

6 REVISOR

Lovpålagt revisjon utgjør kr 23 875, - inkludert mva.

**SYKELØNNSORDNINGENS FOND
NOTER TIL REGNSKAPET 2017**

7. EGENKAPITAL	2017	2016
Innskutt egenkapital	212 613 000	212 613 000
Opptjent egenkapital 01.01.	229 301 883	243 480 257
Overført fra resultat	1 809 231	-14 178 375
Opptjent egenkapital 31.12.	<u>231 111 114</u>	<u>229 301 883</u>
Sum egenkapital	<u>443 724 114</u>	<u>441 914 883</u>

Oslo, 14.05.2018

Hans-Christian Gabrielsen

Julie Lødrup

Mette Nord

Steinar Kroghstad

Jan-Egil Pedersen

Reggy Hessen Følsvik

Erna Hagensen

Sissel M. Skoghaug

Trine Lise Sundnes

Jon Leivågg

Roger Haga Heimli

Jan Olav Andresen

Jørn Eggum

Frode Alfheim

Egil Andre' Aas

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapet i Landsorganisasjonen i Norge

Uttalelse om revisjonen av enkeltstående regnskapsoppstilling

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Sykelønnsordningens fond, for regnskapsåret som ble avsluttet 31. desember 2017, herunder viktige regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger (samlet kalt «regnskapsoppstillingen»).

Etter vår mening gir regnskapsoppstillingen i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Sykelønnsordningens Fond pr 31.12. 2017 i samsvar med grunnlaget for utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen som beskrevet i note 1

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapsoppstillingen*. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Fondsstyrets ansvar for regnskapsoppstillingen

Fondsstyret er ansvarlig for utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen som beskrevet i note 1 og for slik intern kontroll som fondsstyret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av en regnskapsoppstilling som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen må fondsstyret ta standpunkt til fondets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for regnskapsoppstillingen med mindre fondsstyret enten har til hensikt å avvikle fondets eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

De som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er ansvarlige for å føre tilsyn med fondets finansielle rapporteringsprosess.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapsoppstillingen

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapsoppstillingen som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av regnskapsoppstillingen.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapsoppstillingen, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å konkludere særskilt på fondets interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av fondsstyret er rimelige;
- konkluderer vi på om fondsstyrets bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om fondets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapsoppstillingen. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at fondets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede.

Vi kommuniserer med fondsstyret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Oslo, 24. mai 2018
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

LOs OPPLYSNINGS- OG UTVIKLINGSFOND
ÅRSBERETNING 2017

- Virksomhetens art** Virksomheten er en del av LO og forbundenes virksomhetsområde og omfatter skoloring av tillitsvalgte i forbundene. Virksomheten ble etablert i 1970 og har adresse Folkets Hus, Torggata 12, 0181 Oslo. Sekretariatet i LO oppnevner fondets styre.
- Fortsatt drift** Styret bekrefter at forutsetningen for fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet.
- Arbeidsmiljøet** Fondet har ingen ansatte. Administrative tjenester utføres i hovedsak av LO.
- Ytre miljø** Det er ingen virksomhet som kan påvirke det ytre miljøet.
- Likestilling** Styret består av seks personer, tre kvinner og tre menn.
- Årsregnskapet** Resultatregnskap, balanse og noter gir utfyllende informasjon om fondets økonomiske stilling ved årsskiftet. Det har ikke inntrådt spesielle forhold etter årsavslutningen av betydning for vurdering av regnskapet.

Årsresultat 2017	Kr	6 274 562
Egenkapital pr 31.12.17	Kr	104 179 399

Oslo, 18. april 2018

Peggy Hessen Følsvik

Clas Delp

Monica Derbakk

Børn Mietinen

Anders Gabriel Birkeland

Anita Johansen

LOs OPPLYSNINGS- OG UTVIKLINGSFOND

RESULTATREGNSKAP 2017

	Noter	2017	2016
DRIFTSINNEKTER			
Premieinntekter	2	<u>134 879 765</u>	<u>140 451 930</u>
DRIFTSKOSTNADER			
Administrasjonskostnader	7	498 625	496 375
Tilskudd og bevilgninger	3	<u>130 078 541</u>	<u>136 025 377</u>
Sum driftskostnader		<u>130 577 166</u>	<u>136 521 752</u>
DRIFTSRESULTAT		4 302 599	3 930 178
FINANSINNEKTER			
Renteinntekter		1 971 963	1 309 085
ÅRSRESULTAT		6 274 562	5 239 263
Overført til Forskningsfondet		848 650	-991 197
Overført til annen egenkapital		5 425 913	6 230 461
Sum disponert		6 274 562	5 239 263

BALANSE PR 31.12.2017

	Noter	2017	2016
EIENDELER			
Omløpsmidler			
Kundefordringer		37 590 388	36 978 965
Påløpte renteinntekter		122 740	575 342
Andre kortsiktige investeringer		9 274 526	0
Bankinnskudd		<u>80 800 349</u>	<u>82 507 351</u>
Sum omløpsmidler		<u>127 788 003</u>	<u>120 061 658</u>
SUM EIENDELER		127 788 003	120 061 658
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Forskningsfondet		31 746 544	30 897 894
Annen egenkapital		<u>72 432 856</u>	<u>67 006 943</u>
Sum egenkapital	4	<u>104 179 399</u>	<u>97 904 837</u>
Gjeld			
Kortsiktig gjeld	5	<u>23 608 604</u>	<u>22 156 821</u>
Sum gjeld		<u>23 608 604</u>	<u>22 156 821</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		127 788 003	120 061 658

LOs OPPLYSNINGS- OG UTVIKLINGSFOND

NOTER TIL REGNSKAPET 2017

4 EGENKAPITAL		2017	2016
Forskningsfondet	Pr. 01.01.2017	30 897 894	31 889 091
Forbrukt		848 650	-991 197
Forskningsfondet	Pr. 31.12.2017	<u>31 746 544</u>	<u>30 897 894</u>
Opptjent egenkapital	Pr 01.01.2017	67 006 943	60 776 482
Overført fra resultat		5 425 913	6 230 461
Opptjent egenkapital	Pr. 31.12.2017	<u>72 432 855</u>	<u>67 006 943</u>
Sum egenkapital		<u>104 179 399</u>	<u>97 904 836</u>

5 KORTSIKTIG GJELD		2017	2016
AOF		13 083 932	9 501 113
Ubenyttede midler 2016		6 335 045	8 535 451
Annen kortsiktig gjeld		4 189 627	4 114 667
Landsorganisasjonen i Norge			5 590
Sum kortsiktig gjeld		<u>23 608 604</u>	<u>22 156 821</u>

6 LØNN, GODTGJØRELSER

Det er ikke utbetalt lønn og styrehonorar i fondet.

7 REVISOR

Det er kostnadsført kr. 48 625,- til revisjon.

Oslo, 23.04.2018

Peggy Hessen Følsvik

Clas Delp

Monica Derbakk

Bjørn Mietinen

Anders Gabriel Birkeland

Anita Johansen

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til representantskapet i Landsorganisasjonen i Norge

Uttalelse om revisjonen av enkeltstående regnskapsoppstilling

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til LOs Opplysnings- og utviklingsfond, for regnskapsåret som ble avsluttet 31. desember 2017, herunder viktige regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger (samlet kalt «regnskapsoppstillingen»).

Etter vår mening gir regnskapsoppstillingen i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til LOs Opplysnings- og utviklingsfond pr 31.12.2017 i samsvar med grunnlaget for utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen som beskrevet i note 1

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapsoppstillingen*. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Fondsstyrets ansvar for regnskapsoppstillingen

Fondsstyret er ansvarlig for utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen som beskrevet i note 1 og for slik intern kontroll som fondsstyret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av en regnskapsoppstilling som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av regnskapsoppstillingen må fondsstyret ta standpunkt til fondets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for regnskapsoppstillingen med mindre fondsstyret enten har til hensikt å avvikle fondets eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

De som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er ansvarlige for å føre tilsyn med fondets finansielle rapporteringsprosess.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av regnskapsoppstillingen

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at regnskapsoppstillingen som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av regnskapsoppstillingen.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapsoppstillingen, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å konkludere særskilt på fondets interne kontroll;
- vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av fondsstyret er rimelige;
- konkluderer vi på om fondsstyrets bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om fondets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapsoppstillingen. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at fondets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede.

Vi kommuniserer med fondsstyret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Oslo, 24. mai 2018
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor